

PROGRAM K INTEGRACI UKRAJINSKÝCH DĚTÍ

SPOLEČNĚ SI (PO)ROZUMĚT

TŘÍDNICKÁ HODINA K PODPOŘE ZAČLENĚNÍ DĚTÍ Z UKRAJINY
DO TŘÍD 1. STUPNĚ ZÁKLADNÍCH ŠKOL

Vážení a milí vyučující,

válka na Ukrajině v nás všech vzbuzuje nejrůznější emoce.
Zděšení. Zmatek. Strach. Smutek. Naštvaní. Nejistotu z budoucnosti.
A mnoho dalších.

Zejména Vy, jako učitelé, stojíte před velkou výzvou.
Jak co nejlépe začlenit ukrajinské děti do Vašich tříd a mezi ostatní děti?

Víme, že úkol je to nelehký.

Rádi bychom Vám proto podali pomocnou ruku.

Vytvořili jsme pro Vás a Vaše děti aktivity pro třídnickou hodinu,
které Vám pomůžou s prvními kroky k dobré adaptaci a integraci nových dětí.
Usnadníte ukrajinským dětem příchod do neznámého prostředí
a alespoň trochu zmírníte prvotní jazykovou bariéru.

A také v neposlední řadě pomůžete Vaším stávajícím žákům,
aby se i oni – v této nové a nezvyklé situaci – mohli cítit o něco lépe.

Vážení a milí vyučující, přejeme Vám, abyste jim v situaci, která je pro nás všechny
nepředstavitelná, byli laskavými a trpělivými průvodci.

Myslíme na Vás.

Mgr. et Mgr. Silvie Kovářová

Bc. Anna Matějovská

+

metodicko-psychologický tým organizace DOBRONAUTI

Děkujeme za pomoc grafikovi Albertu Bartošovi a překladateli Milanovi Balahurovi.

Cílová skupina: děti z 1. až 5. tříd ZŠ

Tip: Pro starší děti můžete upravit obsah tak, aby byl věkově adekvátní.

Délka přípravy pedagoga: do 15 minut

Délka třídnické hodiny: 45 minut

Cíl:

Usnadnit příchod nového žáka z Ukrajiny do kolektivu, podpořit třídní kohezi a pocit sounáležitosti, zmírnit jazykovou bariéru.

Přínos pro učitele:

Snadněji propojíte třídní kolektiv a začleníte nově přichozího žáka s odlišným mateřským jazykem.

Přínos pro děti:

Děti si uvědomí, jak je důležitá komunikace a že je možné komunikovat různými způsoby i bez znalosti jiného jazyka. Lépe se v kolektivu poznají a dozví se nové věci i o novém spolužákovi / spolužačce.

ÚVOD

Délka: 5 minut

Pomůcky: vytištěný **DOPIS** v ukrajinštině (najdete v příloze)

Dětem na úvod řekněte, že se v dnešní hodině budete věnovat tomu, aby se v kolektivu navzájem lépe poznaly a také aby se seznámily s novým spolužákem / spolužačkou a nāvazaly spolu komunikaci.

Novému dítěti dejte přečíst **dopis v ukrajinštině** (viz příloha – **DOPIS**).

Českým dětem dopis přečtete nahlas (viz příloha – **DOPIS**).

1. AKTIVITA

CO NÁS SPOJUJE

Cíl: lépe poznat své stávající i nové spolužáky, podpořit třídní kohezi a pocit sounáležitosti

Délka: 15 minut

Pomůcky: vytištěné texty 1. AKTIVITA „Co nás spojuje“ - úvod a 1. AKTIVITA „Co nás spojuje“ - ukončení v ukrajinštině (najdete v příloze)

Průběh aktivity:

 Nově přichozímu dítěti z Ukrajiny dejte přečíst krátký vzkaz, ve kterém jsou napsány instrukce k aktivitě (viz příloha – 1. AKTIVITA „Co nás spojuje“ – úvod).

- Vyzvěte děti, aby si stouply do prostoru. Vysvětlete jim, jak bude hra probíhat.
- Budete říkat různé věty. Pokud pro ně věta bude platit, jejich úkolem bude stoupnout si na Vámi určené místo, které označíte papírem, na který namalujete zeleného smajlíka. 😊
- Vysvětlete jim, proč to mají dělat – aby se víc poznaly a zjistily, co s kým mají společného.
- Tady máte pár tipů – inspiraci, jaké příklady můžete použít. Klidně ale vymyslete i další.

Kdo má rád:

1. čokoládu / 2. fotbal / 3. poslouchání písniček / 4. sledování filmů /
5. hraní počítačových her / 6. léto / 7. ježdění na kole / 8. plavání / 9. lyžování
a sáňkování / 10. zmrzlinu / 11. moře / 12. čtení knížek

Kdo má:

13. nějakého sourozence – bratra nebo sestru / 14. domácího mazlíčka / 15. brýle

- Aby se i dítě s odlišným mateřským jazykem mohlo do hry zapojit, ukažte při každém výroku obrázek, který ho reprezentuje. Pokud máte svoje obrázky, můžete je využít, nebo je můžete promítnout na interaktivní tabuli [z následujícího odkazu](#).
- Celou hru můžete velmi dobře podpořit i slovně – komentováním toho, co se právě děje. Pomůžete tak dětem, aby si snadněji uvědomily, s kým mají co společného a že i se spolužáky, se kterými se možná běžně nebaví a nebo kteří jsou právě noví a z cizí země, mají něco, co je spojuje.
- Po skončení aktivity se děti zeptejte, zda se o svých spolužácích dozvěděly něco nového. Okomentujte, že tyto nové informace mohou použít například k navázání nových přátelství.
- Nově přichozímu dítěti po skončení aktivity dejte přečíst vzkaz v ukrajinštině (viz příloha – 1. AKTIVITA „Co nás spojuje“ - ukončení)

2. AKTIVITA

JAK SI (PO)ROZUMÍME

Cíl: zmírnit jazykovou bariéru, usnadnit příchod nového žáka do kolektivu

Délka: 20 minut

Pomůcky: vytištěné 2 sady KARTIČEK (najdete v příloze)
vytištěné texty 2. AKTIVITA „Jak si porozumíme“ – úvod a kartičky v ukrajinštině (najdete v příloze)

Průběh:

- Zeptejte se děti, jak by mohly s novým spolužákem s odlišným mateřským jazykem komunikovat tak, aby se navzájem dorozuměly a aby spolužákovi ulehčily příchod do jejich kolektivu. Vyzvěte děti, aby se zamyslely nad tím, jaký způsob komunikace teď bude pro nového spolužáka nejjednodušší a v čem by se mohl cítit dobře a bezpečně.
- Brainstorming nápadů můžete udělat společně jako celá třída nebo i v menších skupinách (cca 3 min) a poté sdílet nápady s celou třídou. Ty nejlepší nápady můžete hned a nebo později zrealizovat.

Zjistěte i od samotného dítěte, jak by si s Vámi a se třídou přálo komunikovat. Dejte mu prázdný papír, na který to může zkusit nakreslit. V příloze pro něj najdete přeložený pokyn k této aktivitě (PRO AKTIVITU „Jak si porozumíme“ – Druhá hra – úvod).

KOMUNIKAČNÍ KARTIČKY. Jedním z nápadů, které děti budou mít, bude pravděpodobně i vytvoření kartiček s obrázky. Připravili jsme pro inspiraci startovací balíček (viz příloha – Komunikační kartičky) – 30 frází / slov, které se Vám a dětem mohou hodit.

Jak s komunikačními kartičkami pracovat?

- Vytiskněte je a každému dítěti dejte dvě kartičky se stejným popiskem (jednu A5 a druhou A7). Požádejte je, aby k popisku nakreslily obrázek, který slovo nebo frázi reprezentuje. Ten stejný obrázek pak nakreslí i na druhou kartičku.
- Vzniknou Vám tak 2 sady komunikačních kartiček. Jednu sadu komunikačních kartiček (větší formát A5) si pak můžete vyvěsit u tabule nebo na nástěнку tak, aby byly dobře viditelné a daly se jednoduše využívat. Druhou sadu kartiček (menší formát A7) svažte do „knihy“ – použijte k tomu např. děrovačku a provázek. Tuto svázanou sadu dejte ukrajinskému dítěti, aby ji mělo u sebe a mohlo ji používat.
- Předpřipravených kartiček s frázemi je více. Pokud bude některé dítě s kreslením hotové rychle a bude mít chuť pustit se do další, dejte jim prostor.

2. AKTIVITA

JAK SI (PO)ROZUMÍME

- A samozřejmě můžete i sami, nebo ve spolupráci s dětmi, vytvořit další kartičky s frázemi, které budou užitečné. K tomuto účelu slouží volné kartičky v příloze. Svou brožuru (slovníček) tak můžete dál rozšiřovat.
- Pokud kartičky zalaminujete, budou odolnější a déle vydrží.
- Pokud ve třídě máte více ukrajinských dětí, můžete pro ně vytvořenou sadu kartiček (slovníček) okopírovat, aby mělo každé dítě svou.
- Mají-li děti chuť tvořit a komunikovat s nově přichozím dítětem, dejte jim prostor například ve výtvarné výchově, aby si vytvořily slovníček i pro sebe a mohly jej použít při společné interakci.

Další tipy pro usnadnění komunikace:

- Pro nově přichozí dítě můžete společně se třídou vytvořit tričko s jednoduchými obrázky (piktogramy) zobrazující věci a aktivity, o kterých si myslíte, že nově dítě bude v následujících dnech potřebovat komunikovat.

Při komunikaci pak může jednoduše na tento piktogram ukázat:

- Můžete se s nově přichozím dítětem domluvit, aby mělo možnost dát najevo, jestli se momentálně chce nebo nechce bavit s ostatními. Může tak udělat pomocí nějakého viditelného označení – např. nasazený X sundaný náramek. Tuto informaci pak předejte ostatním dětem ve třídě a vysvětlíte jim, že je úplně v pořádku, když si někdy nebude dítě chtít povídat.

ZÁVĚR

Délka: 5 minut

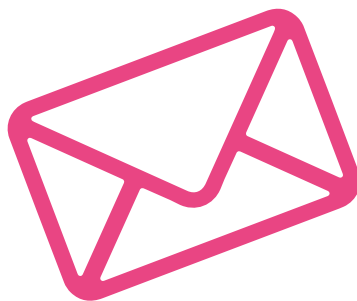
Poděkujte dětem za jejich aktivitu a nápady. Podpořte je v jejich snaze pomoci novému dítěti, aby se v jejich třídě cítilo dobře. Zmiňte, že to pro něj musí být obtížné a můžou se mu v hlavě honit různé pocity, a to i delší dobu. Z toho důvodu může taky na ostatní děti a jejich projevovaný zájem reagovat různými způsoby. Vysvětlete dětem, že nové dítě pravděpodobně zažívá spoustu různých emocí – strach, obavy, nervozitu... Povzbud'te je, aby nebyly smutné, pokud by nové dítě nereagovalo podle jejich představ a nechtělo hned navazovat přátelství. A že je určitě důležité, aby se k němu chovaly přátelsky, ale také, aby mu daly čas pomalu vstřebat všechno nové.

Tyto aktivity pro Vás a Vaše děti připravili DOBRONAUTI – tým psychologů, kreativců a herních designérů, kteří dělají prožitkové preventivní programy pro učitele a děti ze základních škol. Pokud chcete s dětmi prožít velká dobrodružství a pečovat o vztahy dlouhodobě, pozvěte si nás k sobě do školy. Učitelé a děti, co to už udělali, o nás říkají, že naše programy přináší radost a pohodu do třídních lavic... a že něco takového ještě nezažili. :)

Víc o nás a naší práci objevíte na www.dobronauti.cz

Dopis

Ahoj,

víme, že kvůli současné situaci na Ukrajině muselo mnoho lidí opustit narychlo, ve zmatku a strachu své domovy a odejít do neznáma. Mezi nimi i Ty. Moc nás to mrzí. My máme to štěstí, že právě Ty jsi k nám přišel do třídy.

Víme, že to není vůbec jednoduché - jsi v zemi, kde se mluví jinou řečí, všechno je tu nové a neznámé. Moc bychom si přáli, aby ses tady cítil bezpečně a dobře, než se budeš moci se svojí rodinou vrátit zase domů.

V lidských vztazích je moc důležité umět spolu dobře komunikovat. Pomáhá nám to, aby nám spolu bylo hezky. Komunikovat jde přitom mnoha způsoby. A my teď společně některé objevíme.

Pojď si s námi zkusit zahrát dvě hry.

Jsme rádi, že jsi tu s námi. Přejeme Ti hodně sil a nových přátelských vztahů.

Привіт,

ми знаємо, що через нинішню ситуацію в Україні багатьом людям довелося квапливо, з розгубленістю та страхом покинути свої домівки і відправитися в невідомість. Серед них і ти. Нам дуже шкода.

Нам пощастило, що саме ти прийшов до нас у клас.

Ми знаємо, що це зовсім непросто – ти в країні, де розмовляють іншою мовою, все нове і невідоме. Ми хотіли б, щоб ви почувалися тут у безпеці та добре, перш ніж зможеш повернутися додому зі своєю родиною.

У людських стосунках дуже важливо вміти добре спілкуватися один з одним. Це допомагає нам бути гарними разом. Існує багато способів спілкування. А зараз ми разом дізнаємося деякі.

Спробуй з нами дві гри.

Ми раді, що ви тут з нами. Бажаємо Вам багато сил та нових дружніх стосунків.

1. AKTIVITA „Co nás spojuje“ - úvod (před aktivitou)

První hra - úvod

Pojďme se zkusit společně lépe poznat. Při této hře zjistíš, s kým máš něco podobného. Paní učitelka (nebo pan učitel) ukáže obrázek a bude se ptát, kdo má co rád a ty si stoupneš na určené místo - je označené zeleným smajlíkem (obrázek smajlíka). Například „Kdo má rád čokoládu?“ Máš ji taky rád? Všichni, kdo mají čokoládu rádi, si poté stoupnou na místo označené zeleným smajlíkem. Při hře tak můžeš zkoumat, kolik dětí kolem Tebe má rádo stejné věci jako Ty.

1. AKTIVITA „Co nás spojuje“ - ukončení (po aktivitě)

První hra - ukončení

Teď už víš, s kým máš podobné záliby a s kým třeba najdeš společnou řeč. Určitě je tu ale spousta dalších věcí, které o svých nových spolužácích nevíš a které oni zase neví o Tobě. Pokud budeš mít chuť, můžeš to zkusit zjistit a o přestávkách si s nimi začít hrát.

2. AKTIVITA „Jak si porozumíme“ - úvod (před aktivitou)

Druhá hra - úvod

Teď společně zkusíme najít způsoby, jak spolu komunikovat, i když mluvíme jinými jazyky. Představ si, že mluvit spolu můžeme i jinak než řečí. Máš nějaký nápad? Zkusíš jej namalovat? Žádný není špatně. Ať vymyslíme cokoli, bude nám spolu dobře.

2. AKTIVITA „Jak si porozumíme“ - komunikační kartičky

Tyto kartičky nám pomohou, abychom si rozuměli beze slov. Potřebujeme ale Tvoji pomoc - na prázdnou kartičku nakresli obrázek, který podle Tebe vystihuje danou větu. Každý ve třídě takto připraví 1 kartičku. Budeme tak mít spoustu pomůcek, jak spolu můžeme mluvit i beze slov. Určitě si pak při „obrázkovém dorozumívání“ zažijeme spoustu legrace.

Що нас об'єднує

Перша гра - вступ

Давайте спробуємо познайомитися ближче. У цій грі ви дізнаєтеся, з ким у вас щось подібне. Вчитель (або вчителька) покаже картинку і запитає, кому що подобається, і ви підете до призначеного місця – воно позначено зеленим смайликом (малюнок смайла). Наприклад, «Хто любить шоколад?». Тобі вона теж подобається? Усі, хто любить шоколад, підійдуть до вікна. Таким чином, ви можете перевірити, скільки дітей навколо вас люблять те ж саме, що і ви.

Перша гра - фінал

Тепер ви знаєте, з ким у вас схожі хоббі і з ким ви можете знайти спільну мову. Але, безперечно, є багато інших речей, які ви не знаєте про своїх нових однокласників і чого вони не знають про вас. Якщо вам захочеться, ви можете спробувати дізнатися і почати грати з ними на перервах.

Як ми розуміємося

Гра друга - вступ

Зараз ми спробуємо знайти способи спілкування один з одним, навіть якщо ми говоримо іншими мовами. Уявіть собі, що ми можемо розмовляти один з одним і без мови. У вас є якась ідея? Спробуєш її намалювати? Кожний варіант правильний. Що б ми не придумали, у нас все буде добре.

Друга гра – картки

Ці картки допоможуть нам зрозуміти один одного без слів. Але нам потрібна ваша допомога – намалюйте на чистій картці малюнок, який, на вашу думку, описує речення. Кожен у класі готує таким чином 1 картку. У нас буде багато інструментів для спілкування без слів. Ми обов'язково отримаємо багато задоволення від «картинного спілкування».

Привіт!

Ahoj!

Будемо грати?

Budeme si hrát?

**Давай, я тобі
покажу (...)**

Pojď, ukážu ti (...)

**Я тобі
допоможу.**

Pomôžu ti.

Дякую

Děkuji

Будь ласка

Prosím

Перерва

Přestávka

Вчитель

Učitel/ka

Друг

Kamarád/ka

Я не розумію

Nerozumím

Що означає (...)?

Co znamená (...)?

Хочеш позичити у мене...?

Chceš si ode mě vzít
(spíš půjčit)...?

**Тепер мені
потрібно трохи
побути на самоті.**

**Teď potřebuji být
chvilku sám/sama.**

**Ти хочеш зараз
поговорити?
Chceš si teď povídat?**

**Мені потрібно
більше часу.**

Potřebuji víc času.

Де туалет?

Kde je záchod?

Tak

Ano

Hi

Ne

**Це мені
подобається.**

To se mi líbí.

**Це мені не
подобається.**

To se mi nelíbí.

Я не знаю.

Nevím.

**Я хочу, щоб мене
обійняли.**

Potřebuji obejmout.

Виbach

Promiň
(omlouvám se)

Добрый день!

Dobrý den

Мені байдуже.

To je mi jedno.

Зошит

Sešit

Дошка

Tabule

Олівець

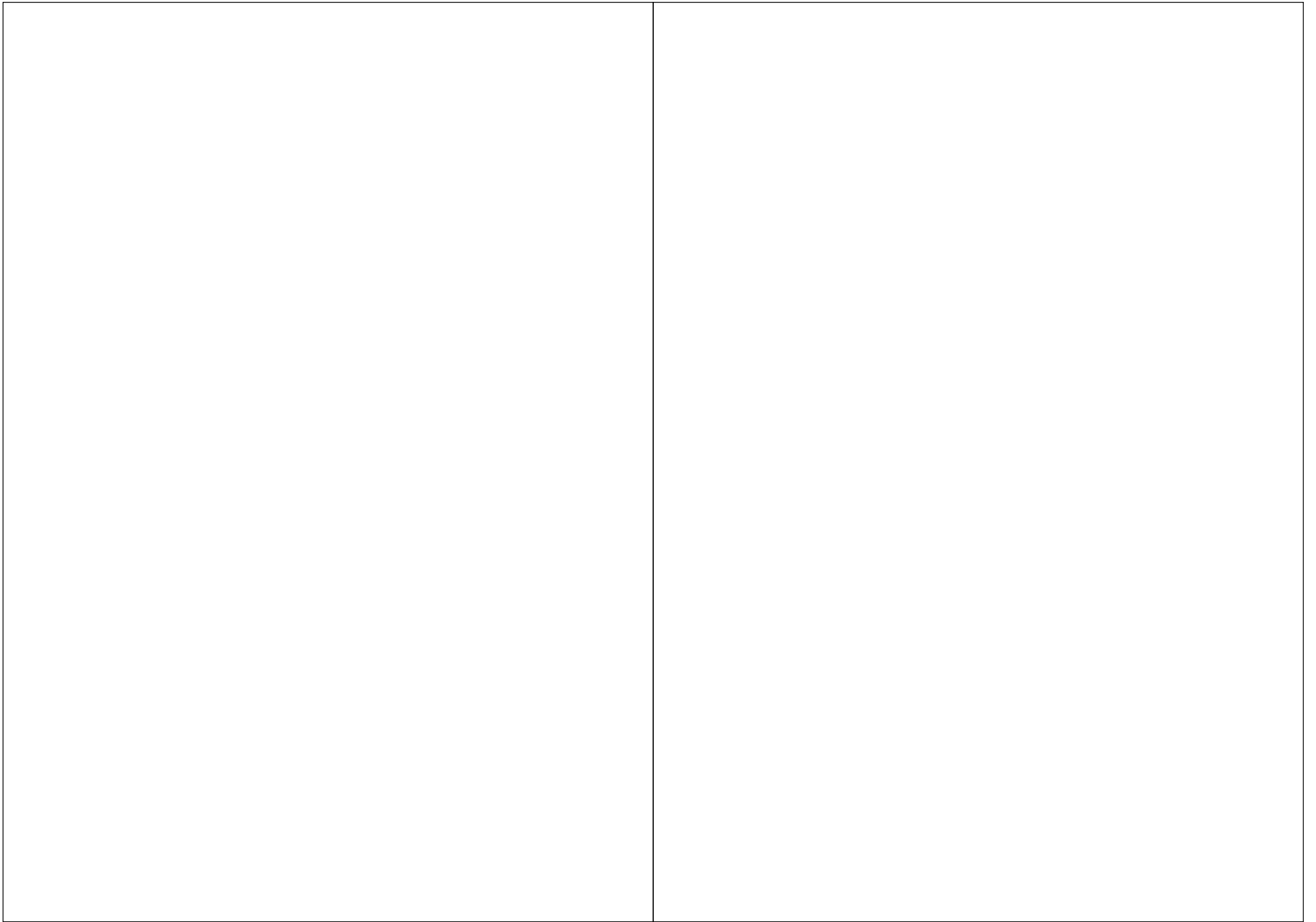
Tužka

Напій

Pití

Парта

Lavice

Привіт!
Ahoj!

Будемо грати?
Budeme si hrát?

**Давай, я тобі
покажу (...)**
Pojď, ukážu ti (...)

**Я тобі
допоможу.**
Pomůžu ti.

Дякую
Děkuji

Будь ласка
Prosím

Перерва
Přestávka

Вчитель
Učitel/ka

<p>Друг Kamarád/ka</p>	<p>Я не розумію Nerozumím</p>	<p>Що означає (...)? Co znamená (...)?</p>	<p>Хочеш позичити у мене...? Chceš si ode mě vzít (spíš půjčit)...?</p>
<p>Тепер мені потрібно трохи побути на самоті. Teď potřebuji být chvílku sám/sama.</p>	<p>Ти хочеш зараз поговорити? Chceš si teď povídat?</p>	<p>Мені потрібно більше часу. Potřebuji víc času.</p>	<p>Де туалет? Kde je záchod?</p>

Так
Ano

Ні
Ne

**Це мені
подобається.**
To se mi líbí.

**Це мені не
подобається.**
To se mi nelíbí.

Я не знаю.
Nevím.

**Я хочу, щоб мене
обійняли.**
Potřebuji obejmout.

Вибач
Promiň
(omlouvám se)

Добрий день!
Dobrý den

Мені байдуже.

To je mi jedno.

Зошит

Sešit

Дошка

Tabule

Олівець

Tužka

Напій

Pití

Парта

Lavice

